Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 18 (6935). | 1990 сыл. Олунньу 10 күнэ. СУБУОТА | Сыаната 3 тарчы

ССКП Киин Комитетын Пленума

1990 сыл олунньу 5—7 күнэригэр ССКП Киин Комитетын уочараттаах Пленума буолла. Киин көрүүтүгэр партия XXVIII съеһигэр ССКП КК Платформатын бырайыага киллэриллибит.

Бу боппуруоска дакылааты ССКП КК Генеральнай секретара М. С. ГОРБАЧЕВ оҥордо.

Пленум үлэтигэр кыттыыны ыллылар союзнай республикалар компартияларын КК-рын, партия крайкомнарын, обкомнарын уонна округкомнарын бастакы секретардара, союзнай республикалар Верховнай Советтарын Президиумнарын уонна Министрдэрин Советтарын ССКП киин органнарын составтарыгар киирбэтэх Председателлэрэ, партия горкомнарын, райкомнарын бастакы секретардарын, бөдөҥ маҥнайгы сүһүөх партийнай тэриллэри парткомнарын секретардарын бэлэхтэрэ, ону тэҥэ министерстволар, киин ведомстволар, айар союзтар уонна тэриллэри салайаччылара, ученайдар, ССРС Сэбиэдиссэйин Күүстэрин, массабай информация средстволарын представителлэрэ, дойду кэнэҥ чохтоох бассейиннарын шахтердара.

Пленумҥа партия XXVIII съеһигэр ССКП КК Платформатын бырайыагын чочуйар уонна дьүүллэһиллибит боппуруоска Пленум ууруһуҥ бэлэмнии редакционнай комиссия тэриллиннэ.

Редакционнай комиссия этиилэрин бары өрүүнэн көрүү кэнниттэн Пленум партия XXVIII съеһигэр ССКП КК Платформатын буолан ааспыт дьүүллэһиигэ киирбит бэлиэтээһиннэри учуоттаан ситэриилэн оҥоһуллубут бырайыагын биһиргэтэ уонна бу боппуруоска ууруох ыйынна. Бырайыак партийнай тэриллэргэ, коммунистар уонна бары үлэһиттэр өрөспүүбүлүкэ дьүүллэһиигэ ахаан бэчээттэниэҕэ.

Пленумҥа Литва компартиятын XX съеһин ууруохтарын боппуруоставыгар дьүүллэһии салҕанна.

Бу боппуруоска М. С. ГОРБАЧЕВ тыл этэ.

Пленум бу боппуруоска ууруох ыйынна.

Пленумҥа түмүк тыпы М. С. ГОРБАЧЕВ этэ.

(ССТА).

Депутакка кандидаттары кытта көрсүһүүлэр

Интэриэспитин ким ордук көмүскүөй

104 №-дээх быыбардыыр уокуруктан Саха АССР народнай депутаттар кандидаттарыттан туруорулуубут Е. А. Борисов, А. А. Захаров, Е. Д. Макаров уонна К. К. Павлов олунньу 7 күнүгэр оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр Чурапчы сэлиэнньэтин быыбардаччыларын кытта көрүстүлэр.

Мунньах маннык бэрэдэкээхтик ыытылынна: бастаан кандидаттар итэҕэйдэх дьоннаро— А. А. Шадрин, К. С. Постников, Н. А. Никитин уонна Е. Н. Черкашин—кандидаттар биографияларын билиҥиннэрдилэр, үлэһит быыбыттан характеристика биэрдилэр. Ол кэнниттэн кандидаттар эмиэ өйү бэрэдэгиэн туран мандат иһин киирсиһэ тоҕо сөбүлэҥэлэрин биэрбиттэрин быһаардылар, быыбар инникээҕи программаларын ураты ыларыгар тохтоотулар. Кинилэр биографиялара уонна программалара аналлаах бюллетеҥкэ, «Санта олох» хаһыакка бэчээттэнэн туралларынан, онно тохтообоппут. Кандидаттарга барыта 33 ыйытыы киирдэ уонна эпиэттэнилиннэ. Итиннэн 22 ыйытыы Е. А. Борисовка туһуланна. Олортон сорохторун билиҥиннэрдэхпэ маннык.

Ыйытыы: кибэлиэттэргэ, албан оҕолоох ыалга, кайдыгыннаҕа онтон да атын ыаммат арааларыгар комиссионнай эти чэпчэки сыанаҕа атыылаттарыыны олохтуом диэн. Онно үбү хантан ылаҕын?

Эпиэт: оройуон бюджета 14 мил. 211 тыс. солк. тэҥнэһэр. Онтон социальнай хаачыйыыҥа сыччах 7700 солк. эрэ көрүллүөр. Итиннэ албэтэхпэ.

Ыйытыы: ыччат комплексын туттарыам. Совет былааһын үрдэтиэм диэн. Тутууга үбү хантан ылаҕын, бэйэҥ, депутат мандатын иһин сельсовет исполкомун председателин кытта утары киирсиҥ киэргэн туран, итинник этэриҥ сөп дуо?

Эпиэт: Совет былааһын үрдэтиэн мин депутат мандатын ылыыга көрбөппүн. Комплексы тутуу туһунан боппуруоһу ыччаттар көтөхпүттэрэ. Ону өйүүбүн уонна үбү хантан булары толкуйдуохпут.

Ити курдук барыта 22 ыйытыы эпиэттэнилиннэ.

Тыл этиитигэр 24 киһи сурүйтарбыттан мунньах 15 эрэ киһиэхэ тылы биэрэргэ быһаарда. Бастакынан трибунаҕа тахсыбыт киин баһылыһа үлэһитэ Е. Е. Попова, оройуоннааҕы киин баһылыһа саҥа комплексын тутуу миэстэтэ сыыһа быһаарыллыбытын этэн туран, уларытары модьуйуста. Уонна: «Биһиги коллективпыт А. А. Захаровы 100 бырыһыан өйүүр».—диэн биллэрдэ. Районо инспектора А. Д. Дьячковскай салайаччылартан урут турбут депутаттар күүтүннэриэн огор ботохторун, наказтар бөдьохтон болдьохчо кэбэрулларын иҥэлларын санаатта. «Үөрэх, культура, киин суобаһын көҥүлэ быыбарыллар эпиэттээх кирбии кэмиэгэр үүнэр ыччаты иитиигэ плитиэн-атаҕыйан тутан айыы-ньылаахтык үлэлии сылдьар, республика, Союз биэриэхтин ылбыт учуутал Е. Д. Макаров депутат буолара саамай сөп. Ити боппуруоһу туруорсарыынан, норуот кэскилэ тустэниитигэр ураты иҥэдиэх боппуруоһунан дьарыктанарыынан аттыгар уратылаах».—диэн этиитин түмүктээтэ.

Детсад сабиэдиссэйэ В. Н. Иустинова, К. К. Павловы үлэһит, киһи, общественник быһыытынан характеристикалаан туран, киин кандидатуратын өйүүрэ ыҥырда. Константин Константинович Чурапчы сельской Советыгар 2 тогүллүөн депутатынан быыбардаан, профком председателин быһыытынан дьоҥу кытта үлэлиирэ опыттаах, бэйэтэ сахалыы мыҥыыр толкуйдаах, киһиэхэ киэҥ-хоҥку майсылаах, санаатын хайа баҕарар таһымҥа этэр, соптоохтүк туруорсар ыкпаах диэн бэлиэтээтэ.

—А. А. Захаровы кандидатыыан туруоран, рабочай киһини утары бар-быт курдук өйдөөмөт. Биһиги К. К. Павлов кандидатурата туруорулларын билбэт этибит. Кандидат Е. А. Борисов сорох эрэниэриилэрэ олоҕо суохтар. Оройуон 975 тыһ. солк. дефициттээх олорор. Онон ити этиллэр чэпчэтиилэри онгоруурга улахан мэһэйдэр баар буолуохтара. Региональнай хозрасчет этин диэн модный кэм модный тыллара, онон аҥара үлүҥүйүмүөххэ.—диэтэ райпотребсоюз бырабылыанньатын председателэ П. Г. Кириллин.

Рабочай С. С. Корякин, эмиэ А. А. Захаровы өйөөн туран, Е. А. Борисов бэйэтин дуоһунаһынан даҕаны боппуруостары быһаарсар кыахтаах диэбитин ОАПХ кылаабынай экономиста М. М. Оконешников утарда. «Дойдубут дьаҥаны, Союз эмиэ дефициккэ олорор. Онон регионнар иккі ардыларыгар үбүаны үлэлиигэ улахан кирсин буолара күүтүллэр. Онуоха экономическай-финансовай туругу үчүгэйдик билэр, аттыгар күүстээх утарсыылары оҥорор, бары өрүүнэн бэлэмнээх киһи наада. Онно кими да сиапкэ укта олорон сүбэлэтиэҥ суоҕа. Ити өрүүнэн бу кандидаттартан Е. А. Борисов ордуктара. Оттон үлэтин да быһыытынан быһаарсыа диир сыыһа өйдөбүл. Сокуон быыбыытынан, парламент үлэтигэр депутат эрэ кыттар быраабтаах».—диэтэ киин. ОАПХ председателэ С. И. Яковлев кандидаттары идэлэриниэн араастан утары туруорттуурбутуттан, аахта. Салайаччылар—бу норуот туһугар үлэлиир дьоннор, ону рабочайдыы утары туруорар эмиэ табыллыбат. Кандидаты талыыга норуот инникигэ ким өйдөө көмүскүөй диэн сыанаан салайталарга ыҥырда уонна Е. А. Борисов кандидатуратын өйүүрүн биллэрдэ.

В. Е. Макаров учуутал Е. Д. Макаров кандидатуратын өйөөтө: «Егор Дмитриевич — дьоҥ-норуот туһугар албан үлэлээбит уонна үлэлиир кыахтаах киһи. Киин от туһа диэтэҥнэ, туохтаан да, кимтэн да толлон, иҥэн турбат ураты күүстээх дьулуурдаах. Республиканы собуо-соҕотох иэстэр учуутал. Ити даҕаны киин кимин-тутун үчүгэйдик этэр. Уруккуда сылларга итэҕэйбиҥ-ньаҕайы сирдэгэ этэрэ, биллиэгэ сокуонар ыраахтарын быдан иннитэн ити хайысхаларынан үлэлиирэ. Холобур, биллиэн бастакы иҥэмэргэ тахсыбыт экология да боппуруоһа буоллуна.

—Совет былааһа дьоҥ-ноо хайдах сыыһанньыахтааҕын, киин хайдах үлэлиахтээҕин биһиэхэ А. А. Захаров көрдөрдө,—диэн эмиэ киһи саҥатын С. С. Морфунов таба этэ.

Ити курдук трибунаҕа тахсыбыттар биирдэн биир тахчыларынан бэйэлэрин сөбүлүүр кандидаттарын иһин тыл этиилэр.

Мунньах иккі күүнэнэн ууруоҕу ыллыбыт.

М. СИДОРОВА.

А. В. ВЛАСОВ—ЧУРАПЧЫГА

Олунньу 9 күнүгэр оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр оройуон үлэ коллективтарын уонна общественнай тэриллэрин представителлэрин 146 №-дээх Саха сирин-ээҕи Киин национальнай территориальнай быыбардыыр уокуруктан РСФСР народнай депутатыгар кандидат, РСФСР Министрдэрин Советын Председателэ, ССКП Киин Комитетын Политбюротун чилиэнигэр кандидат Александр Владимирович Власовы кытта көрсүһүүгэ аналлаах быыбар иннинээҕи мунньаҕа буолла.

Мунньаҕы ССКП райкомун бастакы секретара Г. М. Сысолятин салайан ыытта.

Тылы бастаан депутаткка кандидат итэҕэллээх киһита, М. Н. Сибиряков ылла. Киин мунньах кыттыылаахтарыгар А. В. Власов биографиятын билиҥиннэрдэ.

Онтон тыл А. В. Власовка бэриллиэ. Александр Владимирович бэйэтин этиитигэр дойду, ол иһигэр РСФСР уонна биһиги республикабыт, экономикатын, общественнай олоҕун уларыта тутуу чэпчэки соруктарыгар тохтоото, бэйэтин быыбар иннинээҕи политическай платформатын сиҥилин билиҥиннэрдэ. Ити кэнниттэн киин мунньах кыттыылаахтарын элбэх ыйытыыларыгар эпиэттэстэ.

Кэпсэтиигэ кыттан тыл этиилэр: Субуруускай аатынан совхоз директора А. В. Ефремов, райпотребсоюз бырабылыанньатын председателэ П. Г. Кириллин, Чурапчы орто оскуолатын учуутала, ЫВСЛКС райкомун бюротун чилиэнэ С. Г. Новгородова, сэрии уонна үлэ ветерана А. Д. Захаров, «Якутагрэпромстрой» мехколоннатын пилорамщиктарын бригадатын бригадыныра К. К. Павлов, 13 №-дээх СПТУ директора М. М. Максимов, райсовет исполкомун председателэ Е. А. Борисов. Кинилэр барыа А. В. Власов кандидатуратын биһиргиллэрин туһунан этиилэр уонна депутаткка кандидаткка наказ быһыытынан оройуон сайдыытын сүрүн боппуруостарыгар сыыһыаннаах этиилэри киллэрдилэр.

Мунньах ыыттыылаахтара туһаайыннаах ууруоҕу ылыннылар. Онно А. В. Власов кандидатуратын истэҥник өйүүргэ уонна оройуоҥҥа бу кандидатураны агитациялыыр үлэни күүһүнэн тэнитэргэ диэн этиллиннэ. Ону сэргэ ууруохха депутаткка кандидат оройуон сайдыытын боппуруостарын болҕомтоҕо ылыллыгар уонна туруорсыллар көрдөөбүр чопчу этиилэр киллэриллиннилэр.

Мунньахха кыттыыны ыллылар: Саха АССР Министрдэрин Советын Председателэ В. П. Шамшин, Роспотребсоюз бырабылыанньатын председателин солбуйаччы А. С. Доманов, Саха АССР Государственнай куттал суох буолуутун комитетын председателэ В. Д. Кондраков, РСФСР Министрдэрин Советыгар Саха АССР Министрдэрин Советын бастайаннай представителэ, ССРС народнай депутата И. Г. Игнатьев, Саха АССР Госагропромун председателэ П. С. Иванов уонна «Холбос» роспотребсоюз бырабылыанньатын председателэ Д. Д. Попов.

Мунньах матырыйаала хаһыат кэлэр нүөмэригэр тахсыаҕа.

П. ПОПОВ.

Оскуола—Оҕо фондугар

Оҕолор уонна учууталлар бэйэлэрин оҥоһуктарын — араас саптартан жаныллыбыт таҥастары, жастан, о. д. а. ситырыыллартан эҥоҺуллубут сувенирдары, о. д. а.—шефтээхтэригэр, маҺы таҥастыыр комбинат үлэһиттэригэр, аҕалан атыылаатылар, Дьаарбаҥнаттан ордук элбэх үбү—160 солкуобайы—А. Н. Васильева салайаччылаах сэттис кылаас үөрэнээччилэрэ киллэрдилэр. Бу кылааска Маша Дьячковская, Фекла Габышева, Маша Корякина, Юра Павлов ордук дьөҕүрдаах оҕолор баалларын иккис миэстэни алтыс кылаас ылла. Начальнай кылаастартан А. Е. Павлова салайаччылаах үһүс кылаас кыайыылаах таҕыста. Оҕолор барыта 64 солк. 87 харчылааҕы атыылаатылар. Алта саастаахтар маҥнайгы кылаастара 50 солкуобайдаах, сэттэ саастаахтар маҥнайгы кылаастара 55 солкуобайдаах оҥоһуктары атыылаабыттарын бэлиэтиэххэ сөп.

Учууталлар 115 солк. 95 харчылааҕы атыылаатылар, итиннэ таһынан бир күнүэҕи хамыастарын—390 солкуобайы, оттон үөрэнээччилэр итэ дьаарбаҥнаттан биирбит харчыны В. И. Ленин аатынан советскай Оҕо фондун Саха сирин-ээҕи филиалыгар ыыттылар.

Эмиэ ити иэмиэ оҕолор бэйэлэрин күүстэриэн шефтээхтэригэр концерт көрдөрдүлэр, үс ыалга—биис бухатыыр уоллаах М. И. уонна П. Д. Ефимовтарга, биис сиэнэ ыыстаах Т. П. уонна Н. Н. Пудовтарга, саамай элбэх оҕолоох эдэр хаҥалаах А. В. уонна П. П. Захаровтарга—аҕал бириистэри туттартаатылар. Биис оҕоттон үөһэ оҕолоох барыта 18 тоҥоруу чистээтилэр. Кинилэр ортолорутар үөрэх туйгуна Ася Местникова тоҥоруттэрэ Николай Николаевич уонна Матрена Гитовна Местниковтар, албан предметтэй олимпиадалар ыыайыылаахтара, VIII кылаас туйгун үөрэнээччита Даша Шадрина аҕалаах ийэтэ Василий Алексеевич уонна Марфа Васильевна, о. д. а. баалларын.

Л. ВИНОКУРОВА.

БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР ИСТИИЛЭРИГЭР

Олунньу 10 күнүгэр киэһэ 5 чаастан ССКП райкомун конференц-саалатыгар 402 №-дээх Саха сирин-ээҕи Хотугу территориальнай быыбардыыр уокуруктан ССРС народнай депутата **Климент Егорович Иванов** быыбардаччыларга депутатскай үлэтин туһунан отчуотун туруорар. Быыбардаччытары депутат отчуотун дьүүллэһиигэ активнай кыттыыны ылларыгыттан ыытыбыт.

Райсовет исполкома.

✦ *Биһиги депутакка кандидаттарбыт* ✦

ҮЛЭ КИЬИТЭ

Станок тыаһынан күүгүнүү турбут мастарыскынай эмэ күүмүүра түстэ.

— Мэхэ каллаг дуу? Бу 28 сыллаабыта үлэбин саҕалаабыт мастарыскыйбар киирбитим ыы кэриэгэ буоллаг, — диэтэ Дмитрий Федорович Чепалов.

Эргэ мастарыскынай сакардыллан, саҥалыы күүнүнэн тигинин-таҕыныы турарытан Дмитрий Федорович үөрүөн-үөрэр. Киин промкомбинакка үлэҕэ киирэн тигэр баара-суоҕа 17 саастаах. Бу иһин үлэтин кинискэтигэр оҥоолорго үлэҕэ ылыллыбытын уонна кэлин столярнай сыах маастарынан аламмытын туһунан, о. д. а. аҕыйах суруйу баар.

— Мин — рабочай киһибин. Онон ороҥуон Советтыгар депутатынан быыбардаатахтарына, олохтоҕоһуоҕа чугас боппуруостары туруорсуоҕум. Манна даҕаны быһаарылларыгар проблемалар элбэхтэр, — диэтэ киин. — Дьон саҥаһынан аан, түүнүк холуодаларын оҥоробут, ыаллар быспыт таастарытын хаалар тобохоруон сатабыллаахтык туһалларын хаачыйар тутуттан эрандалар түүнүктэригэр араамалары бэлэмнэнибит. Муоста маҥыттан, холуодалартан, араамалартан орпут мас тобоҕутан, кэрэҥэ курдук, бу табуреткалар атахтарын, туорай мастарын оҥоробут. Ниэнэ гынан мас туһата суох сүтүүтэ тахсыбатын хаачыйабыт. Онон тобоҕо суох производство тэрдүк ууруохтаахпыт. Оттон быыбардаачыстар наказтарын толоруу — эмиэ боччумнаах боппуруос, — диэтэ Дмитрий Федорович.

Ороҥуон промышленнай тэрилтэлэриттэн саамай кырдьаҕастарынан буолар бу тэрилтэҕэ эдэр саастарыттан сыраларын биэрбит дьон харахтарынан көрөр буоллахха, маҥы тамастыыр комбинат республикаҕа биллэр-кастэр үлэлээх буола сайынна. Кылаабынайа, бүгүнгү технологияны баһылаабыт үрдүк квалификациялаах рабочай коллектив үөскүөтэ, Кырдьыга даҕаны, комбинат ороҥуонна социальнай боппуруостары быһаарсыыга элбэҕи оҥордо, оҥоруо даҕаны турдаҕа. Ити үлэ иннинэ күөнүгэр Д. Ф. Чепалов курдук үлэҕэ иҥ сүрэхтэриттэн бэриниллэх дьон аҕыйаҕа суохтар.

— Дмитрий Федорович — үлэһит, бүгүрү киһи. Аймаҕаттан мыыдыр уус. Бэйэтин туһунан хаһан даҕаны кэпсэнэччитэ суох. Бу тэрилтэҕэ үлэлэбитим быданнаабыт буолан, барыларын үчүгэйдик билэбин. Дмитрий бэйэ суол сөбүлүүр дьарыктаах. Дуобатчыт. Бастакы разрядтаах. Тэрилтэтин уонна ороҥуон чиэһин бигрдэ эрэ көмүскэбит буолбатах. Кэрэхсэнэх, кыыс оҕолоох. Ыырбар олохтоох киһи, — диэтэ өр сылларга киниэхэ биирдэ үлэлиир, биригэадэтин чилиэнэ Николай Николаевич Местников.

Биһиги итэ аҕалтаабыт холобурдарбытын эссе биир документ — үлэлиир тэрилтэтэ биэрбит характеристиката — бигэргэтэр. Онно этиллэр: «Үлэлиир сылларытар бэйэтин принципиальнай, үтүө суобастаах, үлэҕэ дьоҕурдаах табаарыһынан көрдөрде. Биирдэ үлэлиир дьоннорбар улахан авторитеттаах. Салайар коллектива государственнай былаанны толоруутугар Дмитрий Федорович оҥотто улахан. Общественнай үлэҕэ активнайдык кыттар, эдэр үлэһиттэргэ наставник. Олохтоох матырыйаалына, норуот туттар табаарын оҥоруута таһаарылларын үлэлиир».

Рабочай коллективка уларыта тутуу эргийэр кинигэр сылдьар Дмитрий Федорович Чепалов проблемалары, боппуруостары миэстэҕэ быһаарыы улахан суолталааҕын, дьоҥу итэҕэтэр уонна иннинэ диэки сирдиир күүстээҕин туһунан этэр саҥаалара итэҕэтэллэр.

48 №-дээх быыбардыыр уокурукка ороҥуон Советтыгар депутанка кандидатынан туруоруллубут рабочай киһи туһунан ыытастык — итинник.

Семен ПОПОВ.

✦ *Быыбардааччы почтатыттан* ✦

ДЕЛОВОЙДУК СЫҺЫАННАҺЫАХХА

Киэн депутатынан таарбытыттан иннигэ олохтуу сайдыыта быһаччы тутулуктаах диэн саамай сөп. Онон куоластыын кимиэхэ биэрэрбитин үчүгэйдик ыараханнатан көрүөхтээхпит. Онуоха манныктары учуоттуохха.

Бастакытынан, депутаттар нэһилиэнньэ барыа-араҥатыттан быыбардаллара боппуруоһу быһаарыыга көмөлөөх буоллуон сөп. Иккиһинэн, кинилэр дьон-норуот интэриэһин дьыл-аччы туруулаһан көмүскүүр кытаанах позициялаах, онуоха сөптөөх таһымнаах буолуохтаахтар.

Саха АССР-са депутат буоларга быраан биэрэр үс мандакка билитин 6 кандидат регистрациялаана. Киниэхтэн иккиэрэ совхозтар директордара. Арай иккиэн талыллан хаалларыллар. Оччотугар, арааба, биһиги сүүйтэриллэх хаалларбыт буоллуо. Онон депутаттары талыыга улаханы көрөр, онуучуоттуур эмиэ сөптөөхтэ дылы. Депутатскай үлэлэх бириэмэни ылыҥа, Оҥу толоро-толоро бу дьон совхоһу салайыахтара дуо? Иккиһинэн, бэсэдэлэһиннии публика саалаҕатыгар ойоҕуй буолар. Биһиги ороҥуон олохтоохторуун саҥаларын тиэрдэр, оҥу олохтоохтун көмүскэтэр киһи хайаан да наада. Оҥу урукку быыбардар көрдөрбүттэрэ. Онон быыбардаччылар кандидатуралары дьүүллэһиигэ ураты деловойдук сыһыаннаһарбыт наада.

К. АРЖАКОВ.

Хаһахсыт.

Кылаабынайа — көдьүүһүгэр

РСФСР, Саха АССР уонна олохтоох Советтар народнай депутаттарын быыбардарын болдьоҕо хонон турдах ахсын чугаһаан эһэр. Быыбардары үрдүк тараһиннээхтик, көдьүүстээхтик ыытыы агитационнай-маассабай үлэни кытта быһаччы сибээстэх.

Амматааҕы быыбардыыр учаастак агитпунун начальнигынан культура үлэһитэ Луиза Ивановна Егорова анаммыта. Агитпункт олохтоох Культура дьиэтигэр киниэнэн тэриллибит. Балачча кэҥэс сырдык хоско быыбар хампаанньатыгар аналлаах плакаттар, народнай депутанка кандидаттар тустаах быыбардыыр уокуруктарынан араарыллан оҥоһуллубут стендэлэрэ, эдэр быыбардаачы мунньута киһи хараҕар тута быраҕыллар гына оҥоһуллубуттар.

— «Вука барыы — быыбаргa» диэн баран быыбардыыр уокуруктар аайыттан биирдии кандидат агитационнай лиһиин истиэҕэ сыһыаран кэбиһии аспыт кэм, — диэн саҕалыыр Луиза Ивановна. — Болугур нэһилиэгин ылар буоллахха, сельскэй Совет быыбардарыгар 15 уокурукка 24 депутакка кандидат регистрацияламмыта, олортон 2 кандидат бэйэлэрин кандидатураларын уһулуттара. Ол үрдүнэн 5 уокурукка 2-лин, 1 уокурукка 3-түү кандидат баар. Үлэбит туһунан быстахтык билиһиннэрэр буоллахха, агитпункт 6 чилиэннээх. Киниэхтэн тустаах былаан быһыытынан быыбардыыр уокуруктарга сыһыарыллан үлэлиллэр, агитационнай үлэни тэрийэллэр. Киниэхтэн ордук чорботон ССКП чилиэннэрэ Николай Антонович Кожуровы, Мария Семеновна Ивановаары баланнаахтаах сөп. Тэрилтэ салаалаачыларыгар 3 төгүл семинардар ыытылыннылар. Совхоз партийнай комитета уонна учаастактааҕы быыбар комиссията (председатель И. П. Яковлев) биһиги үлэбитигэр улахан көмөнү оҥоролор. Нэһилиэккэ быыл 10 эдэр быыбардаачы аан маҥнай куоластарын биэриэхтэрэ. Бу күннэргэ кинилэри кытта бэсэдэлэһиннии былаанныыбыт. Соторутааҕыта РСФСР народнай депутатыгар кандидаттар Прокопий Семенович Иванов, Филипп Давилович Кропников уонна Василий Михайлович Кладкин кэлэн быыбардаччыларын кытта көрсүһэн бардылар. 102 №-дээх Болугурдааҕы быыбардыыр уокуруктан турбут депутакка кандидаттар Г. М. Сысолятин уонна В. П. Чичигиаров быыбардаччыларын кытта көрсүһүүлэрэ, этэргэ дылы, өтөрүнэн буолбатах үрдүк таһымнаах ыытылынна. Быыбардаачылар активнострэ үрдэбита кинини үөрдэр. Онуоха агитационнай үлэ сабыдыала кырата суох диэн саныыбыт.

Түмүктээн эттэххэ, биһиги тангас, ыраараска, уот-күөс үйэтигэр агитпункт ис-тас бараанын хайа баҕарар сиэдэрэй тына өгөрүөхха сөп. Ол эрээри кини үлэтэ дьоҥго тийиммитэнэн, көдьүүһүнэн сыаналаныахтаах. Маныаха Амматааҕы агитпункт таба суоҕутан, сөптөөх хайысхаан үлэлиирэ хайдаҥын эрэ сөп.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.

Снимокка: (хаҥастан уҥа) агитпункт начальника Л. И. Егорова, учуутал Н. В. Федорова уонна АКБ методиһа Р. А. Соловьев.

Автор фотота.

✦ *Үлэ коллектива: бэйэни салайыныы* ✦

Ыараханнык, ыарыылаахтык олохтонор

«САНГА ОЛОХ» хаһыат б. дь. тохсунньу 4 күнүнээҕи нүөмэригэр А. Сартыдаев «Бюрократ: кинн кимий, ким үөскэтэрий?» диэн ыстатыйатын аахпытым. Ураты актуальнай боппуруос ыарыылаах эрээри, тус бэйэбит олохпутук кытта сибээһэ суоҕа астыннарбата. Мин ити ыстатыйаны рецензиялыыр соругу туруорумматын. Бэрт кылгастык салаатаҕа демократия принциптэрин киллэриигэ биһиэхэ туох мэһэйдар баалларыгар тохтуоҕум.

Демократия сорох өрүттэрин, өйдөөн буоллахха, уопсай күүһүнэн олохтуохха сөп.

Субуруускай аатынан совхозка салайыы демократическай ньымаларын киллэрии ыарыылаахтык, ыараханнык барар. Администрация былааһын ыһыытын баҕарбат. Оттон үлэһиттэр, итинник салайыыны астыммат эрдэхтэрэ, оҥу тохтотор тоһүүлэри билэ-көрө, туһана бэйэлэрин көмүскэҥ сатаабаттар.

Үлэ коллективтарын советтарын (ҮКС) тэриллиэн уларыта тутуу, производствоны салаһыыга демократизация киллэрии бинир бастакы харагаччытынан буолбута. Киниэхтэр үлэлиир баланнаһалара биэргэтиллэн сокуон күүһэ күүстэммитэ. Онно этиллэриэхэ, ҮКС быланнары оҥоруу, ороскуоттары ааччатыы, производствоны сайынарыы инчэккэлэрин быһаарыы боппуруостарынан быһаччы дьарыктаныахтаах, баар үбү-харчыны хаппык ыстатыйаларынан тутта-ры быһаарар быраантаах. Совхозка сыһыаран көрдөххө, ити — сөкө түөтик, үлэ саҥа формаларын киллэрии, социалистическай куоталаһыы усулуобуйатын оҥоруу, о. д. а.

Балаһыанньа быһыытынан үлэ коллективын советыгар администрация представителлэрэ түөрт гыммыт биириттэн ордуо буолара ордук. Тоҕо диэтэххэ, профком, үлэһиттэр интэриэстэрин көмүскүүр тэрилтэ буоларынан, ҮКС кытта ыкса сибээстээхтэн үлэлиэхтээх.

Сөп эмиэ этэн совхозтарга курдук, биһиэхэ совхоз үлэһиттэрин конференциятынан талыллыбыт ҮКС үлэлиир. 1990 сыл үүнүүтүгэр ҮКС аастыт сыллааҕы үлэ түмүктэрин уонна саҥа сылга соруктары быһаарсар, сыллааҕы социалистическай куоталаһыы түмүктэрин, материальнай көҕүлэһиин фондатын туһаныы туһунан, о. д. а. боппуруостары дьүүллэһэр мунньаҕы ыытарга быһаарбыта. Совхоз директора уонна партком секретара иккиэн ыгырылларыгар аттыгар. Ол эрээри тт. Ефремов А. В. уонна Атласова У. Н. кыттары наадалаабыттар аахпатылар. ҮКС председателэ бэйэтинэн тиийэн икки тоҥуллаан ыгырбытыгар аҕыйах хаамыылаах кабинеттан кэлэн, саатар, тоҕо бу мунньахха кыттыбатын аккаастаналларын туһунан быһаарар биэрбитилэр. ҮКС председателиэн «120 тыһыынчаны биэрдим, өссө туох эрдэҕэй?» диэн директор ыйытыт ыыппыт. Дьон бастаан директор биһигиэн билиэрин дуу, билиммэтин дуу билэн эрэ баран мунньахтыахпыт диэн баран тарҕаһан хаалларбыт.

Иккистээн тохтуурдаан мустуубутугар ССКП райкомун представителэ В. К. Попов кыттыыны ылла. Киин «ҮКС сыыһа талыллыбыт, правомочнайа суох эбит» диэн соһутта.

ҮКС бу иннинэ буолбут отчуоттуур -быыбардыыр мунньаҕар тт. Ефремов А. В., Атласова У. Н. иккиэн баалларга да, сыыһаалҕас таһаарыллан эрэр диэн хайдарга да эппэтэҕэ, претензия киллэрбэтэҕэ.

Бу, дьиҥэр, саҥа саҕалааһын, ким да урут уһуннун үлэлээн билбэтэх суола. Онно сыыһа-алҕас да баар буолуон сөп. Онуоха партком сүбэлиэхтээх, салайсыахтаах, ҮКС сүһүөҕэр турарыгар көмөлөһүөхтээх этэ дии саныыбын. Оттон директор, ҮКС-ы билиммэт да буоллаҥына, үлэһиттэрин ыытыаан, ыгырыыга скрэй кэлэн көрсүөхтээх, быһаарсыахтаах этэ.

Директор отчуотун биһиги тоҕо бастаан ҮКС-ка дьүүллэһэн баран, уопсай иннитиннэрэргэ таһаарга дьулуспуттуй? Туох да бэлэмэ суох субу истэт, боппуруоһу дьүүллэһэр көдьүүһэ кыра. Итинник мунньахтар үчүгэй ырытыыта суох уураахтары ылыналлара баар буолааччы, боппуруоһу тула киэҥ соҕустук капсэтии да кыаллыбакка хаалааччы. Ол иһин отделение рабочайдарын уопсай мунньахтарын биллэриитин мунньах буолуо 7 хонук, совхоз үлэһиттэрин уопсай мунньахтарын 15 хонук иннитэн иннитиннэрэргэ диэн анал пуун коллективнай дуогабарга киллэриллибитэ.

ҮКС састаабыгар үлэһиттэр бастыҥ араҥалара, авторитетинан туһаналар, уопсай дьыалаҕа бэриниллэх рабочайдар, специалистар киирэннэр, совхозпут сайдыытын онкулун оҥорсуохтаахтар. Киин дьаһаллара рабочайдарга ордук тиийиэхэ, киниэхэ быһаарыылара маасса баһыйар үгүс ортун санаатыгар сөп түбэһэр буоларыгар саарбахтаабаллар. Эмиэ ол тэҥэ киин уураахтарын толоруурга ордук элбэх күүс тардыллыаҕа, рабочайдары үлэҕэ көҕүлэһиигэ ангардас материальнай эрэ интэриэһинэн салайтарбакка, киниэхэ киһи быһыытынан өйдөрүгэр-санааларыгар, сознательностарыгар тирэҕирии күүһүрүөҕэ.

Сокуоннары кэмигэр үөрэтэн испэппит. Олору билбэт буолууттан даҕаны элбэх моккуор, өйдөспөт быһыы-майгы үоскуурэ саарбаҕа суох. Онон сананы бэйэбит билэн-көрөн ньэрбит наада. Уонна, кылаабынайа, рабочайдарга саҥа тахсыбыт сокуоннары үөрэтиигэ болҕомтону күүһүрдүөхтээхпит. Манна даҕатан эттэххэ, саҥа туһаныллар буолан эрэр ураты наадалаах сокуоннар туспа иннигэлэн таһаарыллан испэттэрэ, маҕаһыыныгга атыыга тахсыбаттара ыарахаттары үөскэтэр.

Түмүктээн эттэххэ, коллектив үлэни-хамнаҥы демократическай торуйуо олоҕуран салайарга үөрэнэхтээх, быһата, бэйэтин олоҕун бэйэтэ оҥостуохтаах. Оттон онтук кыаҕы үлэ коллективын советын көдьүүстээхтик, толору күүһүнэн үлэлэтии эрэ биэриэҕэ.

В. ЕРШОВ,
Субуруускай аатынан совхоз профкомун председателэ.

Сага төрүөбү энчирэппэт туһуттан

Аасыт сылга оройуон үрдүнэн 5489 тыыннаах ньирэй ылылынна. Сөптөөх усулуобуйа тэриллибэтэ, сыыһа-халты аһатыыттан уонна тымныытыттан 620 ньирэй көнньүнэн өлбүтэ, 188 ынах торбостообута, 221 өлбүт ньирэй төрөөбүтэ, 1513 ынах кытараабыта. Онон 2542 төрүөх оройуон үрдүнэн ситэ ылыллыбата, барыллаан ааҕыынан, 1,6 мөл. солк. ноҕоот таҕыста. Сага төрүөх ордук ас буһарар уонна тыынар органнар ыарыыларыттан өлөр. Ангардас бу иккі ыарыыттан 504 ньирэй бүтэ. Ити төрүөх уопсай өлүүтүн 81,3 бырыһыанын өлөр. Ол тэрээһини үлэ мөлтөҕүттэн сибээстээх.

Аасыт сылга ордук өлбөх ньирэй Хайахсыына (76 төбө), Арыылаахха (69 төбө) уонна Хоптоҕоҕо (54 төбө) өлбүтэ. Оттон сага төрүөхха болҕомто, кыһамныы уруллубут Болугуругар алта, Толоонго үс ньирэй өлбүтэ.

Быйыл ынах төрөөһүнэ ардэ саҕаланна эрээри, оройуон совхоздарыгар балҕаннаах олус бытаанык барар. Үгүс фермаларга индивидуальнай клеткалар, термоклеткалар, төрөтөр боксалар ситэ-хото, ньирэй турар хотоноро сылытылла, ньирэй көрөөччүлэр сүүмэрдэнэ иликтэр. Холобур, былырыын өлбөх ньирэй өлбүт Арыылааҕар ыанныыксыттарга индивидуальнай клеткалар суох буолан, ньирэйдэр ынахтар бастарыгар, тымныы үргүйэр сиригэр туралар. Итэ түмүгэр икки ньирэн төрөөбүттэрэ икки хоноот истэрэ ыалдьыбыт, биир ньирэй, түүнүгү харабыл суох буолан, ноҕуом хаанабатыгар түһэн хаалбытын ыанныыксыт сарсыарда булбут. Ынах төрүүр боксалара орөмүөннэммэккэ тыбыс-тымныыннан аҥылыһа туралар.

Билигин ынах төрөөн ыраатта. Оройуон үрдүнэн 430 ньирэй төрөөтө. Ити былырыыҥҥытааҕар 150-нан өлбөх. Ректальнай чинчийии түмүгүнэн 6200 ынах уонна тиҥэһэ уулааба билиннэ. Кулун тутарга, муус устарга, ыам ыйыгар төрүүр сүөһү 65 бырыһыана төрөөн бүтүохтээх. Онон, бастатан туран, ыанныыксыт аайы 2-3 индивидуальнай клетка баар буоларын хаччыйыахха, 50 ынахха биирдии төрүүр бокс тиксэхтээх. Ньирэй бөлөҕүнэн турар клеткаларын улахан ыаннык хотоннорго төрүөх кэлиитин үчүөттаан бэлэмнээххэ. Ньирэй турар хотоннорун сылытан, ньирэй мунньуллуутугар бэлэм оҥоруохха, ыаннык хотонноругар түүннү харабыллааһыны олохтуохха.

Уулаах, төрөөрү турар ынахтары уонна тиҥэһэлэри балансаламмыт, толору составтаах аһылыгынан хаччыйыахха. Ветлабораторыя химическэй анализа көрдөөрүүнэн, сүөһү хааныгар каротин, кальций, фосфор уонна белок составтара туоһуттан намыһахтара биллэр. Маннык ынахтартан мөлтөх сайдыылаах, оккуран ньирэйдэр төрүүллэр. Тиийбэти ситэрэргэ үчүгэй хаачыстыбалаах оту, минеральнай брикети, монокальций-фосфаты гидропону туһанымахха. Ыйга иккитэ уулаах ынахтарга витаминизацияны ыытар булгуччулаах. Тохсунньуга итинник Эрилик Эристиин аатынан уонна Суҕуруускай аатынан совхозтар ветеринарнай үлэһиттэрэ эрэ ыыттылар. Биһиэхэ сүөһүлэр хотоҥҥо киириэхтэриттэн биир сиргэ хам баайыллан туралар. Ол түмүгэр ынах хааныгар сага төрүөх организмыгар куһаҕаннык дьайар дьаатаах эттиктэри мунньуллаллар. Олоруу ынах организмыттан таһырдьа таһааран күүлэйдэтиннэн эрэ суох оҥоруллар. Биһиги өбүгэлэрбит дорообой төрүөҕү сүөһүү ойбоҥҥо уулаталан, таһырдьа чэччитэн ылалларын умнумуохха наада. Биир сиргэ «лиҥ» турар сүөһү куртаҕын, оҕоҕоҥу тракталара кыайан сайдыбаттар, аны буһарар былчар хайдарын үлэлэрэ мөлтүүр. Иннэ гынан кыра уонна мөлтөх хаачыстыбалаах аһылыктарын нэмэтэтэ өссө 15-20 бырыһыан намтыыр. Итиннэ «А» уонна «Д» гиповитаминоз сайдар. Оттон балар диспепсия үөдүйэр сүрүн бириччиннэлэрэ буоллаллар.

Чэччитин ынах дорообуйатын бөҕөргөтөр, араас ыарыылартан харыстыр, төрүүрүгэр моҥоогуруутун чэпчэтэр, кэнҕэсни хаалытын аччатар, ньирэйи тыыннаахтыы ылыыны 12—14 бырыһыан үрдэтэр, ынах үүтэ 200-300 кг эбиллэр. Онон ылаакы күннэргэ, дьыбар тахсыытын көрөн ыаҕы эрдэттэн сыыһа чэччитэр наадалаах. Ону хас биирдии сүөсүһүт, ыанныыксыт ейдөөн туран толороро эрэйиллэр. Аһатыы ньымата уонна режимэ ньирэйи кс ыарыылыыттан харыстырга улахан оруоллаах. Айылҕа эйгэтигэр барыы үүтүнэн интиллэччилэр оҕолоро ийэлэрин эмийин эмэн, бастаан кыракыратын аһыыллар. Кинилэр сыраанныгар үчүгэйдик булкуспут уонах уонна үүт куртахха үчүгэйдик буһар. Оттон ньирэйи биздэраттэн, хоруудаттан аһатар буоллахха, аһылыктара сырааны кытта булкуспакка, куртаҕар олус элбэхтик ыирэн бөлүөҕэн хаалар уонна ор сылдьан ас буһарар органнарын ыарытыннарар. Ол иҥин төрөөтүн кытта, ийэтэ доруобай буоллаҕына, 5-7 хонукка эмнэрэр уоһаҕынан аһатар улахан туһалаах. Киэҥ үүттээх суоскаран аһатар олох сатаммат. Күннэ түөртэн итаҕаһа суох аһатыллыахтаах. Ньирэй сайдыыта ыаммытынан үүтү зоотехническай ньуорманан ийэрдиннэн улахан тутулуктаах. Сорох хаһаайыстыбалар, үүт табаарынаһын үрдэтэбит диэн аатталан, үүтү ийэрдиини эрдэттэн быһан кэбиһэллэр. Ол иҥин ньирэй өлүүтэ тахсар, сайдыыта бытаарар.

Ыарыылартан харыстааһын биир көрдөбүлүнэн дезинфекция кэмиттэн-кэмигэр оҥоһуллуута буолар. Ньирэй турар сиргэ ветеринарнай-санитарнай мероприятиялаах-тэх. Кистэл буолбатах, сорох маннык ыанныыксыттар ыалдьан өлбүт ньирэй клеткатыгар туллан да отун уларыйтаннаа, сага төрөөбүт ньирэйи уган кэбиһэллэр. Ол ньирэй клетка кирин-хоҕун салаабытынан барар, онтон сылтаан ыалдьар, уступан өлүөн да сеп. Ньирэйи турбут клеткатыттан таһаараат, маҥнай механическай ыраастааһын барыахтаах. Ол кэнниттэн 3-5 бырыһыаннаах кальцинированнай содаҕа эбэтэр 3 бырыһыаннаах хлорнай испиэскэнэн, 2 бырыһыаннаах формальдегид булкаҕаныгынан дезинфицируоллаах.

Муус устар ортотугар ньирэйи тымныы ньымаҕа нитии саҕаланыахтаах. Бу биһиримит ньыма биһиги оройуоннаа киэҥник тарҕана илик. Сыллата оройуон үрдүнэн 400 ньирэй тымныыга нитиллэр. Кэлин сорохтор таһырдьа нитии биһиги усулуобуйабытыгар сөп түбэспэт диэн сыыһа ейдүүллэр. Куһаҕан усулуобуйалаах фермаларга үлэни итинник тэрийии төрүөх өлүүтүн лаппа аҕыйатар. Ол курдук, бастакынан бу ньыманы олохтообут Суҥтаар оройуонугар 1200 ньирэйтэн 99,4 бырыһыанын сүтүгэ суох нитиллэр. Бу ньыманы мэҥэ-хаҥаластар эмиэ күүскэ тутталлар.

Биһиги иннибитигэр төрүөбү сөптөөх усулуобуйаҕа туруоран, зоотехническай-ветеринарнай көрдөбүллэри кытаанахтык тутуһан ньирэй өлүүтүн таһаарбат сорук турар.

В. СОЛОВЬЕВ,
ветстанция сүрүннүүр ветврача.

Бүгүн поэзиялы көрөхсэччилэр улуу поэт Борис Леонидович Пастернак сүүс сыллаах юбилейын бэлиэтиллэр. ЮНЕСКО сыһаарыытынан 1990 сыл Пастернак сылынан биллэриллибитэ.

Юбилей иннинэ А. С. Пушкин аатынан Ойуулуур искусство музейыгар «Пастернак эйгэтэ» диэн быыстапка аһылынна. Онно поэт туос бэйэтин маллара, фотографиялар, рукопистар, черновиктар, хоһоонноруун хомуурунньуктара, художниктар айымныылара мунньулуннулар.

Бу күннэргэ Переделкинова поэт мемориальнай музейэ аһыллара былааннаан.

Снимокка: Борис Пастернак. 1958 сылларааҥы снимок.

ССТА фотохрониката.

✦ Сүөһү кыстыгын бэрэбиэркэлиибит ✦

Таба дьаһаныыттан тутулуктаах

Аасыт кыстыкка «Чурапчы» совхоз Улахан Күөллээҥи бригээдэтигэр К. А. Трофимов старшайдаах коллектив 200-чэкэ тыһаҕаны бригээдаҥын бэдэрэтинэн көрбүтэ-истибитэ. Туппут ыччат сүөһүлэрин 100 бырыһыан сыл таһаран, күүгүн хас биирдиилэрэ 175-тии кг эбилиннэрэ ситиспиттэрэ. Онон барыта 71 тонна привеһи ыланнар, валовойуган 240 тыс. солк. бородуукуйаны оҥорон таһаарбыттара. Атыыны эттахха, туппут хас биирдии сүөһүлэрэ 350-тан тахса кг үөскүүрүн ситиспиттэрэ. Онуоха үлэһиттэр абаансаан ылбыт хамнастарын, сүөһү аһылыгын, атын да быстах ороскуоттары киллэрэн туран, 130,5 тыс. солк. ороскуоттаммыт.

Сыл түмүгүнэн бүтэһиктээх ахсааннарыгар 91535 солк. дохуоту ылбыттара. Ол аата, хас биирдии үлэһит, абаансаан ылбыт хамнастарын таһыынан, 4,5 тыс. солк. ылбыт. Ити аата, хас биирдии үлэһит ыйдааҥы орто хамнаһа 600 солк. тэҥнэһэр.

Быйылгы кыстыкка үлэһиттэр кэлим арендаҕа киирсэр бацалаахтар. Билигин эмиэ 200-чэкэ тыһаҕастаахтар, 36 уотууга турар ынахтаахтар. Итиннэ 20-тин өлорен туттарбыттар. Сүөһү туруга күнаҕана суох. Өссө үчүгэй буолуоҕун аһылыктара кэмчитэ атахтаабыт. Тыһаҕастарга күннэ 1,5—2 кг от, 0,9 кг комбикорм бэриллэр. Ити—хайдах эмэ гынан тыыннаах хара сири булларарга эрэ сөп аһылык. Хотоҥҥо ноҕуому таһаарыыттан ураты ханнык даҕаны механизация суох. Комбикормаарын ууга булкуйан хаһылаан сиэтэллэр, онно от сыатын эбэллэр. Үлэһиттэр ити кэмчи аһылыктарын оту кытта таба дьуоралыыр буоланнар ыччат сүөһү турутар оҕустарыы тахсыбатах, ыйга ортотунан 8 кг курдук привеһи ылаллар.

Билигин коллективка алтыалар. Бэйэлэрин истэригэр аттарыыны уоппускаларын уонна оробуҥ күннэрин туһаналлар. Холобур, бу күннэргэ старшайдара К. А. Трофимов уоппускаҕа олорор, кини ини И. К. Макаров солбуйар. Бары эдэркээн дьон. Манна Е. Н. Макаров, И. С. Платонов, А. А. Коркин, Д. Н. Макаров үтүө суобастаахтык үлэлиллэр. Уларыйы Уһун Күөлтэн водовоз кэлэн баһар. Аасыт сайын бэйэлэрин күүстэриннэн 200 тонна дорохой аһылыгы совотуонналадыттар. Тиийбэт отторуу совхозтан атыылаһарга былаанналлар.

Туспа кыраныы хотоҥҥо С. И. Макаров 30 ньирэйи интенсивнэй уотууга ылан көрөр. Кини итилэри аастыт сайын бэс ыйыттан туппут уонна быйыл саас муус устарга бириҥнэрин тыыннаах орто ыйааһынын 320 кг тиэрдэргэ соруктанар. Ньирэйдэр туруктара күнаҕана суох. Нуормалаах отторуун кытта комбикорму хаһылаан режим быыстынан аһатар.

—Ньирэйдэри саас эрдэттэн тутар ордук барыстаах буолуох эбит диэн саныыра кэллим, —диир Сергей Иннокентьевич.— Билигин хотонум олус сиҥирдэ, Мантан саас ууга устар- балаһыанньалаахпын. Халлаан сылыйдаҕына, таһырдьа таһааран чэччилэтэр былаанныахпын. Ыччат сүөһүнү маннык ньымаҥа телэһүтэр барыстаах буолуох курдук.

Онуоха аһылыктарын көбүтү хорудаҕа наада.

Иккис улахан хотоҥҥо опытчаах сүөсүһүт А. Г. Макарова салалтатынан бэйиэ буолан 190 бороскуну короллор. Сүөһүлэр туруктара үчүгэй. Онуоха кинилэр хаһаайыннарэ буолаары турар быыбардарга олохтоох Совекка депутатыка кандидат Светлана Трофимова, Мария Макарова, Михаил уонна Владимир Трофимовтар үтүөлэрэ-өгөлөрө улахан. Анулина Гаврильевна Капсиринэн, эдэрдэр туппут бороскуларын кыра оҕолуу бүөбэйдэһэллэр, олус кыһаныыллаахтар. Старшайдара үлэһиттэрин туһунан ити курдук эйэрэх, сылаас тылынан ахтар. Эрилик Эристиин аатынан совхозка урукку ардыгар ыанныыксыт А. Г. Макарова (Протасова) эдэр үлэһиттэриттэн улаханнык астыммыта эҥэҥэ буолбатаҕа чахчы. Ол эрээри сүөсүһүттэр бу хаанинэн иккі ыйгы бороскулара ыйаммат-быстан, онон үлэлэрин чопчу түмүгэ чуолкайдык биллибэтиттэн хомойоллор.

Улахан Күөл бириҥээдэтин рабочайдара быйыл кэлим арендаҕа киирэр бацалаахтар. Онуоха кинилэр ынах сүөһүнү, сылгыны, туорахтаах уонна сүөһү аһылыга буолар культуралары ыһыны итиннэ хомуйууну олорчу ыларга, саамай ыраата 100-чэкэ ыанар ынахтаннарга суоттаналлар. Билигин совхоһу кытта дуогабар түһэрсэ илиитэр. Икки өртүттэн собулэстэхтэриннэ, сүөһүгэ сөп буолар аһылыгы бэйэлэрин күүстэриннэн совотуоннаныыр быланнаахтар.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Статистика оройуоннааҕы отдела иһитиннэрэр

Сүөһү иитиитэ: 1990 сыл олунньу 1 күнүнээҕи сводка

СӨВХӨЗТАР	Сүөһү ахсаана: ынах сүөһү 1989 с. былаан	ынах сүөһү туолла	о. и. ынах 1990 с. былаан	о. и. ынах туолла	сылгы 1990 с. былаан	сылгы туолла	о. и. бие 1990 с. былаан	о. и. бие туолла	Эти государстволаа атыылааһын (центнер): 1 ыйдаах былаан	туолла	1989 с. +/−	Үүтү государстволаа атыылааһын (центнер): 1 ыйдаах былаан	туолла	1989 с. +/−	Биир фур. ынахтан үүтү ылыы (кг): 1 ыйдаах былаан	туолла	1989 с. +/−	Сүөһү олуута: ынах сүөһү	о. и. ньирэй	сылгы
Карл Маркс	1500	1593	600	566	900	930	580	568	—	—	—	270	389	+122	50	66	+2	—	—	—
Суҕуруускай	2100	1961	830	753	1700	1573	850	909	80	62	+62	431	602	+59	57	78	+18	5	—	—
Эрилик Эристиин	4500	4399	1700	1510	3000	2706	1700	1668	503	555	+291	672	845	+214	46	53	+16	5	—	1
«Чурапчы»	3470	3315	1200	1048	2020	1892	1190	1296	45	300	+77	700	689	−93	53	50	+1	3	—	3
«Мыҥдаҕаайы»	2775	2681	950	935	1800	1877	1000	1095	305	90	−43	620	743	+152	71	77	+5	10	3	5
«Мүгүлэй»	3100	3032	1160	1026	2258	2254	1268	1321	300	259	+138	600	575	+49	60	40	−1	1	—	—
Оройуон үрдүнэн	**17455**	**16981**	**6440**	**5838**	**11678**	**11232**	**6588**	**6855**	**1233**	**1266**	**+525**	**3293**	**3843**	**+413**	**54**	**58**	**+8**	**24**	**3**	**9**

Холбоһуктааһын эндирдээх суолугар

Колхозпун холуннарбаппын

МИН Аҕа дойдуну өмүскүүр Улуу сэриилиннэ колхозка үлэлээбит, ыра эрдэхпиттэн колхозҕа кэнсиэлэрийэтигэр олорон, колхозтаахтар мунньахтарын, кэпсэтиилэрин истэн, олохторун-дьаһахтарын билэн улаатыбыт буоламмын, оччотооҕу кэми сүрэх хоту буоллаҥна, дьиҥ эппиэнэ-хааммынан билбиппин. Тоҕо да дьаданы кэргэнигэ тэрээн, ыра саастар туспайах хаалан олох кыһалҕатын эйэҕэс көрүстэрбин, тэрээбүт колхозпун холуннарбаппын (бу тылы «сирбэлиин» диэн суолтаҕа эмиэ хуттабын).

Билигин ааспыт кэми була сатыы-сатыы итэҕэйиэн эрэ хостоохун, быйата, холуннара сатаанын үгэҥэ үөскээбитин собулээбэппин. Итиэ ыччаты соптоохтук иитиигэ охсуулаах буолара чуолкай. Онноостор итинник муода үөскүү илдьигэ «ол эйгэ былыр акаары буолаҕыт нэудьу-балай олохха олорбуккут» диэр ыччаты үгүйү истэрим. Киниилэр дьоллоох олохторун туһа диэн, ырдьык да, ыарахан иэстэ тоҥ-хаҥ аҥаабыка, күннэри-түүннэри түбүгүрбүт, сорохтор тыыннарын толук уурбут кэмэсудургу кырдьаҕас кэлүөх үтүөтүн-эйэтүн билиммэт, кирэстэбэт, сиргэбуоргa тэпсэн буолара моккуоро суох.

Кырдьык, итэҕэс-быһаҕас, биибэттэн сыыһа-хаҥы, олох мардара үтүс этиилэр. Ол иннинэҕи олох хаалларбыт мардара этиилэр. Итиэ мардартан тахсар туһугар колхозтаахтар: «Дьаданы баайынай аймах күүһүн холбоон байыыллыт олохтоох колхозтаах баайынай буолуоҕа!»—диэн Сталин этиитиэн кыыттаннан, социализмы тутар сырдык ыраах күүстэрин-ыяхтарын харыстаабакка үлэлиилэрэ. Киниилэр сыраах үлэлэрин түмүгэр билигин кэлүөхэ кыһалҕаны билбэт. Далаҥ барыта бэлэм олоххо олорорутан тоттуулаан майгыта-сигилитэ сатарыйан иэдэйи көрөн, кырдьаҕас кэлүөхэ хомойор.

Урукку кэлүөхэ дьон олоҕу кэпотүнэн сыаналыыллара. Холобур, репрессия диэн далааһыннаммытын сөбүлээбэккэ, итэҕэйбэккэ: «Ама, Омуоһап, Обуукускай курдук дьон норуот остоноо буоллахтарай!? Хата, бу дьиҥнээх норуот остоохтоҕун дьыалара буолуохтаах»,—диэн колхозтаахтар түмсэ түстэллэр эрэ сиистэллэрин мэлдьи истэрим.

Колхозтар тэриллиилэрэ, ордук тыа дьаданы дьонугар, туох да куһаҕаны аҕалбатаҕа. Тиэммэт-түгэммэт ортолэрэ саная-лара көтөҕүллэн кэпитэ. Оҥу баара, бэйэлэрэ да сүүһүохтэрин сиэ булуна илистэриннэ уот күрааһ сыллар сатыыланнар, сэрии кыһалҕата аанчаан, онуоха эбии Чурапчы колхозтарын туох да бэлэмэ суох хоту ороҕуонньарга көҥөрүүлэрэ мэнэбик буолан, албах ыарахаттар, сүүгүтэр тахсыбыттара. Итиннэ колхозтай түгүл туох да буруйа суох. Билигиннэ ыллаахха, бэйэ үбүлэннитэ, сиргэ-уоннка, баайга-дуолга хаһаайыннаны сыйыан, үлэҕэ-хамнаска үрдүк дьулуур онно баара. Государствоҕа нолуогу төлөөбүн таһынан, колхозтаах туох бэйэтин олоҕор, кини кэтэх хаһаайыстыбата эстибэтин туһугар сүрүн болҕомто ууруллара. Г. Д. Ефимов ыстатыйатыгар сонно балыстаабитин курдук, колхоз дьону тэриллиэхэ, түмсүүлээх буолуута, коллективизм тыыныгар иилиитэ-үөрүлүүтэ.

Мин бэйэм колхозпут чахчыларыттан холобур аҕалабын. 1929 сыллаахха Күндүл таҥыгар «Сарсыарда» уонна «Сис» диэн иккилии табаарыстыба тэриллибитэ. Күндүлгэ иккиниэх «Сарсыарда» табаарыстыбаҕа дьаданыылары таһынан сэниэ уонна урукуту баай торуттээх ыаллар кытта кэпсиэбиттэрэ. Саамай үөрэхтээхтэрэ нуучча киһитэ Юра Данилов. «Саҥа олох саҕаланарынан «Сарсыарда» диэр сөп»,—диэбитин ылымыыттар. Таарыччы аҕыннахха, аҕабыт уола Юра 1926 с. Мэлдьэхси нэйилиэгин хаһаайыстыбаннай испиһэгин олус чуолкайдык огорбута ороҕуон архивыгар баар.

1931 сыллаахха табаарыстыбалар холбоһон артыал буолбуттара. «Кыһыл сис» артыалга ким тоҕо кыахтаарынан баайдуол холбоотуттара. Омуоһаптар диэн торуттэрэ обургу баай ыал баара. Хас да сүөһүнү, сылгыны, от охсор, мунньар массыыналары, булуугу, үс оччолорго саамай улахан, сиэдэрэй оногуулаах дьиэлэри холбоотуттара.

Артыал кыһыҥҥы кэнсиэлэрийэтэ Куоҕай диэн алааска баара. Сотору үөһэттэн ыйыы кэлэн, урукку баай торуттэрэ кулаак оногоон, сорохторун кулаак кутуруктара диэн колхозтан таһааран барбыттара. Мин аҕам Бүөтүүкэ колхоз ударника: «Бу Омуоһаптар, тоҕо да тордүлэрэ баайын иһин, бэйэлэрэ кими да баттаабатах-атаҕастаабатах, быстыбыты салҕаабыт дьон. Артыалга туохтарын да харыстаабакка холбоотулар, бэйэлэрэ кэхтээхтүн үлэлиилэр. Ордук Дьөгүөр Омуоһап кими да тутуһуннарбат үлэһит, олус кэмэ-судургу киһи. Маныы дьону колхозтан таһаарар сыыһа», — диэн утарсыбыт. «Бүөтүүкэ саҥа политиканы ойдөөбөт, бэйэтин кулаак кутуругa диэри дьаданыыта уонна кэмэтэ бэрт»,—диэн саба саҥарбыттар. Сорохторо үрдүкү тэриллэриттэн үнсэн тотторуу киирбиттэр. Биһиги эрэнэ колхозка күүһүлээн киллэрии баарын билбэппин.

Артыал устаабынан салайтарара. Биригэдьиирдэр кэлэһүү күүгүн олус чуолкайдык суруйаллара. Арай Кэбэйиҥэ сылдьан, салайыахха аҥылаах дьиэмут армияҕа бараннар, уруккуттан дьаданан (хаартыыт, арыгыһыт), армияҕа баран иҥэн аараттан сыыйыллан төннүбүт Собакин Николай Кириллович (Сэнчиэ) «оно-манна сылдьыбыт сытыыхотуу киһи» аатыран председателиэн аҥаан баран, талбытыттан бачаачайдаабыт. Оҥу уолаттар Намҥа кэлэн баран биллэрбит этилэр.

Дьаданы дьон күүстэрин түмэн үлэлээн, олохторо тупсан, колхоз сылыйа ыыарыран испита. Кооперативнай мадыалы олус харыстыарбыт. Сүөһү-ас этэҥэ туран, обилдэн испита. Кэлин ол бириҥин ыалтан түмүллүбүт сүөһү үөскэн-тэнийэн, боруодалара тупсарыллан, ыахтаах совхозтар сүөһүлэрин торуттээбиттэрэ.

1942 сыллаахха «Кыһыл сис» колхозка ордубут эмээхсин-оҕонньор — 43 хаһаайыстыба, 104 киһи —Кэбэйи ороҕуонуттар көҥөр буолбуттара. Нийэм, аҕам, убайым елоннөр, суос-соҕотоҕун хаалбытым. Ырааҕынан аймахтарбар сыстан, Горькай аатынан колхозпытта Эдьигээн ороҕуонуттар барсарга быыаарыммытым. Көһүүтэ аттанан баран, Бастээх биэрэтэр пароход калэрии нэйиэ өр олорбуппут. Горькайдар биэрэккэ талах быыһыгар тохтообуппут. Оттон «Кыһыл сис»тэ Маандайга эрэ хотон иннигэр тохтообуттара. Онно бириҥ ыаҕы элэрэн уллэх тибиттэриттэн миэхэ олүү уурбуттарын барын ылан олус үөрбүппүн умнубаппын. Эдьигээн ороҕуонуттар түөрт сыл буолбутум. Колхозпут дьонун ахтарым, курдаттыы тартара сылдьарым.

Якутскайга кооперативнай техникумҥа үөрэҕэ сылдьан, наннкулбар Чурапчыга кэлбэккэ, Нам ороҕуонуттар Маймаҕаҕа кэлэн, колхозка холбоһон олорор «Кыһыл сис» колхоз сорох дьонугар тиийбитим. Дьонум иин тыыннаахтыы, өссө үөрэҕэ сылдьарбын көрөн олус диэн үөрбүттэрэ. «Дойдубутугар Күндүлгэ колхозпуттан тутуспутуттан тахсарга хаста да туруорустубут да кыаллыбата»,—диэн кэпсэбиттэрэ.

1954—1956 сылларгa дьоммун дойдуларыгар таһаараары сорунуулаахтым, ССКП КК секретара Н. С. Хрущевка тиийэ туруорсубутум. Ол туруорсуубун тотторуу ССКП обкомугар ыыпыттарын 1942 сыллаахха көһүүнү тэрийэн биллэрбит С. З. Борисов сабан кэбиспитэ. Хаанна да туруорсан тугу да ситиһиэ суохпутун билэн, алта хаһаайыстыбаны Горькай аатынан колхозка олох күүспүтүнэн таһаарбыппыт. Партиялаах, онно ыаллаах буолбут дьоммут тутуннан, билигин да онно олохсуйан олороллор.

Көһүүттэн ыла биһиги колхоз дьоно сир аайы ыыллар дьыдьаламмыппыт. Хаанна да сыыттарбыт бэйэ-бэйэбитин умнубаппыт.

Ааспыт үтүө ойдөбүлү биирдэ үөскэтэн дьоҥ саҥаан, тэрээбит ытык буору кэриэстиир сиэри—кини-аймах нэйиэн аҕабыт. Колхозпут, тэрут дойдубут биһиэхэ, туһаанаахтарга, онуок күүстээх, тардыылаах ойдөбүлү хаалларбыта.

И. ОКОНЕШНИКОВ-ХОЧУОН.

Лаҕааччы этии киллэрэр

ЧӨЛҮГЭР ТҮҺЭРИЭХХЭ

Күн-дьыл түргэнник аанар. Ол аайы историческай ойдөбүнньүнтэрин хаалларар. Историческай ойдөбүнньүктэри чөлүгүтэр туһэрэр, үйэтитэр үлүннэн правительственнай ууруахтар тахсыбыттара.

Биир историческай ойдөбүнньүгүнэн биһиги Арыллаахпыт таҥаратын дьиэтэ буолар. Киниэн былыр, 1900 сыллаахха, биэс нэйилиэк: Ытыахсыт, Дьүлэй, Исидэй, Кытаанах уонна Танда Бахсы бастыҥ болуотуннуулара, тимир ууспара кистэлэн-хоччойон, мас саҕаай бодоҥун, доруобайын талан, былырыгы архитектура ыйар силис киэргэлин түһэрэн туппуттара. Билигин даҕаны чэп-чэгиэн турар. Тутуута ырааһын, бөҕөтүн, маҥа бөдөҥүн, мунньуктара көнөтүн, истиэнэтэ түллубэтэҕин көрбүт эрэ барыта сөҕөр, кэрэхсиир. Билигин да 100 сыл турар кыахтаах диэн сыаналыыллар.

Бу дьиэ таҥара дьиэтин быыытынан 1928 сыллаахха диэри сулуусталаабыта. Хайа да таҥара дьиэтэ Саха сиригэр итэ курдук үйэннэк үлэлээбэтэҕэ. Итиэйэччилэр коллективтара үйэммат буолан итэ дьыл сулуусталаан бүппүтэ. Онон, үөһэттэн дьайыл кэлэн, куполларын, кирпичтэрин, куоланалларын суйдаабыттара, ис тэриллиэ, таҥаралар мөрсуоннэрин туурдарбыттара, көмүүн, кэмэнэн улуус кинигэн тиэйтэрбиттэрэ.

Оттон, 1930 сылтан, саҥа кулуун тутуллуор диэри, арааҥа, үйэ аҥара, Культура дьиэтэ буолан турбута. Хата, сылаана кимтэн бэрт этэ. Билигин диэнтэх турар. Итиэтэр система киллэртэрэрбит буоллар, оскуолаҕа спортивнай саала да оногостуохха сөп этэ. Оскуола спортивнай хоһун иннин ылаас оногуохха сөп.

Итиэ таҥара дьиэтин, историческай ойдөбүнньүк быыытынан, тас көстүүтүн чөлүгэр түһэриэххэ, Хоруобуйатын саҥардан, куполларын, кирпичтэрин олордон, түннүктэрин араастатын уларытан баран, ис ортун спортивнай саала оногостуохха.

Историческай паматыннньыктары чөлүгэр түһэртэрэргэ райсовет туруорсара, үп көрөрө буоллар, маннааҥы ыччат бэйэтэ да оногуо этэ. Араас уус, мыҥдыр оголор бааллар.

Бу болпуруос Кылаанаах сельсэй Советынан көтөҕүллэн, райсоветтан көрдөһүллүбүтэ да, баччаанна диэри түмүгэ суох. Таҥарабыт дьиэтин биһиги, биэс нэйилиэк кырдьаҕастара, барыы кэриэстиибит, ыччаттарга хаалларар ойдөбүнньүктүт буолуох этэ. Ону баара суруйаччы Суорун Омоллоон көҥөрөн бараары гыммыта. Билигин ол тохтоото дуу?

М. ПОПОВ,
үлэ ветерана.

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ!

«Якутводмелиорация» холбоһук администрацията, партийнай, профсоюзнай тэриллэрэ экономист СИВЦЕВ Михаил Васильевичы 55 сааһын туолан бүппүттээх сыныйдаанка тахсарыгар истинник, итинник эҕэрдэлиилэр. Киниэхэ тус бэйэтигэр уонна дьиэ-кэргэттэригэр чэгиэн доруобуйаны, дьоллоох олоҕу, үйүн үйэни баҕаралаар.

x x x

Күнду эдьиийбитин СИВЦЕВА Акулина Алексеевнаны 50 сааһын туолбутунан ис сүрэхтэн долгуйан туран эҕэрдэлиибит! Баҕарабыт үйүн үйэлээх олоҕу, ыытаанах доруобуйаны, күн сиригэр чэгиэн баар бары үчүгэйи.

Балтылара, ыраатта, кийиттэрэ, аймахтара.

x x x

Күнду тапталлаах эҥэбитин, аҕабытын СТАРОСТИН Петр Гавриильевичы 55 сааһын туолбутунан ис сүрэхпиттэн эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт ыстаал доруобуйаны, үлэҕэр өссө үрдүк ситиһиилэри, үйүн дьоллоох олоҕу.

Настя, Оксана, Наталья, Владислав Лыткиннар. Валя, Татьяна, Петр Мишкиннэр.

БИЛЛЭРНИЛЭР

«Ветеран Степного—II Украинского—Забайкальского фронта» диэн түөскэ анаммыар бөлүөнү (знагы) оногоон таһаарарга уонна туһааннаах фронт ветераннарыгар туттарарга уокурук командованиета быһаарыы ылынна. Знак аналлаах дастабырыаныалаах.

Ветераннар нэйилиэктэрдэҕэр советтара хас биирдии фронтовиктан 3-түү солк. хомуйан, испиһэктээн Чурапчы сэлиэнньэтин сибэйдэн отделениетыгар **«до-востребования. Седалищеву П. А.»** диэн аадырыстаан б. дь. олунньу 20 күнүгэр диэри ыытыахтаахтар.

Знак Москваҕа оногоҕуллар, харчы онно анал счекка ыытыллар уонна муус устарга биһиги сакааспытын ылыахпытын сөп, эстэтэ бу ый иннинэн иннин ыпсардахпытына.

Ветераннар ороҕуоннааҕы советтара.

x x x

Агропромышленнай холбоһук хонтуоратыгар оптуоруннуун ахсын үлэ бириэмэтигэр холбоһук тэриллэлэрин үлэлиттэриигэр **босхо юридическай консультация** үлэлиир.

АПХ үлэһиттэрин профсоюһун райкома.

Таптыыр оробут, ыраатыт, сиэммит

СИВЦЕВ МИША

ыра сааһыгар эмиэхэ ыалдьан өлбүтүн, диринэнник курутуйан туран, барыы аймахтарыгар, доҕотторбутугар ыытиннэрэбит.

Нийэтэ, аҕата, убайа, эдьиийэ, аймахтара.

«Мугудай» совхоз дирекцията, парткома, профкома, совхоз Мараландыытаҕы отделениетын совета, Мугудай сельсоветын исполкома совхоз рабочайыгар Сивцев Петр Михайловичка уонна орто оскуола учууталыгар Владимирова Павлина Ивановнаҕа кини-дьиэ кэргэнигэр иннинтэн таптыыр түөрт саастаах оҕолоро

МИША

эмиэхэ ыалдьан өлбүтүнэн диринг кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Райкомо, профсоюз райкома, Мугудай орто оскуолатын коллектива Мугудай орто оскуолатын учууталыгар Владимирова Павлина Ивановнаҕа уонна кини дьиэ кэргэнигэр иннинтэн таптыыр түөрт саастаах оҕолоро

МИША

эмиэхэ ыалдьан өлбүтүнэн диринг кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Райкомо, профсоюз райкома Кладкина Дарья Петровнаҕа кини таптыыр аҕата партия уонна үлэ ветерана

МАКАРОВ Петр Иванович

өлбүтүнэн диринэнник курутуйалларын биллэреллэр.

Кылаанаах сельсэй Советын исполкома, Арыллаах сиэтэ суох орто оскуолатын коллектива Саха АССР оскуолатын үтүөлэх учуутала М. П. Макаровка таптыыр аҕата

МАКАРОВ Петр Иванович

өлбүтүнэн диринг кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

«Якутводмелиорация» холбоһук администрацията, партийнай, профсоюзнай тэриллэлэ-рэ тэриллэ начальнигын солбуйаччы П. П. Макаровка таптыыр аҕата

МАКАРОВ Петр Иванович

өлбүтүнэн диринг кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Редактор П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 кв. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-505.

«САҺА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4241.

№ ЗАКАЗА 18.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР. с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 кв.